

Referat

Referat af møde i:
Etisk Råd

Dato for møde:
27. marts 2015

For referat:
Gurli Petersen

Dato for udarbejdelse:
24. april 2015

Deltagere:

Brian Errebo-Jensen, Jens Olesen, Helle Gerbild, Maria Rothgart Petersen,
Ann Sofie Orth (deltog under pkt.1)

Afbud:

Ingen afbud.

Dagsorden

1. Henvendelse fra hovedbestyrelsen til Etisk Råd
2. Autorisation- Etisk Råds fokusområde (fast punkt)
3. Temadag om etiske emner
4. Eksternt medlem af Etisk Råd
5. Evaluering af mødet

Ad.1

Hovedbestyrelsen har bedt Etisk Råd om en uddybende fortolkning af de etiske retningslinjer "Fysioterapeuten yder fysioterapi i overensstemmelse med almindelige anerkendte standarder og kliniske retningslinjer baseret på evidens og professionel erfaring" samt Rådets kommentarer til følgende problemstillinger:

- Hvilken status har en klinisk retningslinje? Hvornår skal fysioterapeuten følge den/ikke følge den?
- Hvad er gyldig/ikke gyldig grund til at vælge behandling, som afviger fra retningslinjen? Og hvorledes skal fysioterapeuten forholde sig, hvis hun vælger behandling, som afviger fra retningslinjen?
- Hvorledes skal en fysioterapeut forholde sig, hvis hun mener, at en klinisk retningslinje ikke er i overensstemmelse med almindelig anerkendt standard/aktuel nyeste viden?

Ann Sofie Orth fremlade sagen og Etisk Råd drøftede og kommenterede hovedbestyrelsens spørgsmål.

Uddybende fortolkning af "Fysioterapeuten yder fysioterapi i overensstemmelse med almindelige anerkendte standarder og kliniske retningslinjer baseret på evidens og professionel erfaring."

Etisk Råd henholder sig til, at fysioterapeuter, som autoriserede sundhedspersoner, virker med selvstændigt behandleransvar og er ansvarlige jævnfør Autorisationsloven, som tilsiger fysioterapeuten at arbejde med samvittighedsfuldhed og omhu. At udvise fornøden omhu og samvittighedsfuldhed betyder, at fysioterapeuten skal leve op til normen for almindelig anerkendt faglig standard.

I en konkret sag, hvor fysioterapeuten er indklaget til Patientombuddet og hvor det vurderes, at fysioterapeuten har handlet under normen for almindelig anerkendt standard, vil fysioterapeuten få kritik. En fysioterapeut vil altid i den konkrete sag blive bedømt ud fra kriteriet "omhu og samvittighedsfuldhed".

Fysioterapeuter er professionelle og troværdige og har -qua den sundhedsfaglige uddannelse - en særlig viden i forhold til patientbehandling - en viden, som blandt andet skal sikre en sikker patientbehandling.

Det forudsættes, at fysioterapeuternes viden er baseret på evidens og professionel erfaring. Dette indebærer viden og kendskab til kliniske retningslinjer, anbefalinger, vejledninger o.a., som fysioterapeuterne baserer deres virke på. En klinisk retningslinje kan aldrig stå alene. Men det er bl.a. med baggrund i den kliniske retningslinje, at fysioterapeuten klinisk ræsonnerer og, sammen med patienten, tager beslutning om fysioterapeutisk undersøgelse og behandling.

a) *Hvilken status har en klinisk retningslinje? Hvornår skal fysioterapeuten følge den/ikke følge den?*

Etisk Råd henholder sig til Sundhedsvæsnets kvalitetsbegreber og definitioner (2003), hvor det hedder, at "Kliniske retningslinjer er systematisk udarbejdede udsagn, der kan bruges af fagpersoner og patienter, når der skal træffes beslutning om passende og korrekt sundhedsfaglig ydelse i specifikke kliniske situationer".

Kliniske retningslinjer er således retningsgivende og vejledende og skal som hovedregel og som udgangspunkt anvendes i klinisk ræsonnering og klinisk beslutningstagning. Kliniske retningslinjer er ikke en "køgebog", som skal følges slavisk, men det er bl.a. med udgangspunkt i kliniske retningslinjer, at fysioterapeuter skal ræsonnere og tage beslutning om undersøgelse og behandling på et givent og konkret område.

Fysioterapeuter har selvstændigt behandler-ansvar og er forpligtet til, jævnfør Autorisationsloven, at udvise fornøden omhu og samvittighedsfuldhed hvilket vil sige, at fysioterapeuten skal leve op til normen for almindelig anerkendt faglig standard.

I en konkret sag, hvor fysioterapeuten er indklaget til Patientombuddet og hvor det vurderes, at fysioterapeuten har handlet under normen for almindelig anerkendt standard, vil fysioterapeuten få kritik. En fysioterapeut vil altid i den konkrete sag blive bedømt ud fra kriteriet "omhu og samvittighedsfuldhed". Derfor skal fysioterapeuten, som hoveregel følge den kliniske retningslinje.

- b) *Hvad er gyldig/ikke gyldig grund til at vælge behandling, som afviger fra retningslinjen? Og hvorledes skal fysioterapeuten forholde sig, hvis hun vælger behandling, som afviger fra retningslinjen?*

En klinisk retningslinje kan aldrig stå alene. Men det er med baggrund i den kliniske retningslinje, at fysioterapeuten klinisk ræsonnerer og, sammen med patienten, tager beslutninger om undersøgelse og behandling.

Det er gyldigt at afvige fra en klinisk retningslinje, hvis fysioterapeuten med baggrund i sin kliniske ræsonnering, grundige erfaring, af hensyn til patientens tarv og effekten af den fysioterapeutiske behandling, fagligt vurderer, at anbefalingerne i en klinisk retningslinje bør nuanceres med anden form for fysioterapeutisk behandling.

Hvis den fysioterapeutiske behandling afviger fra den kliniske retningslinje, så er fysioterapeuten forpligtet til at dokumentere afvigelsen og begrundelsen i journalen. Ifølge Bekendtgørelse om autoriserede sundhedspersoners patientjournaler skal journalen indeholde "Indikation for undersøgelsen/behandlingen, og udførlig begrundelse, hvis Sundhedsstyrelsens vejledning eller behandlingsstedets interne instrukser fraviges".

Det er ikke gyldigt at afvige fra den kliniske retningslinje, uden konkret og grundig vurdering og afvejning af patientens tarv og behandlingens effekt i den konkrete situation.

- c) *Hvorledes skal en fysioterapeut forholde sig, hvis hun mener, at en klinisk retningslinje ikke er i overensstemmelse med almindelig anerkendt standard/aktuel nyeste viden?*

Etisk Råd anbefaler, at fysioterapeuterne søger dialog i de faglige miljøer og/eller i det relevante faglige selskab, når fysioterapeuten mener, at en klinisk retningslinje ikke er i overensstemmelse med almindelig anerkendt standard/aktuel nyeste viden og ønsker at drøfte emnet.

De faglige selskaber kan ligeledes initiere til faglige debatter.

Debatten skal foregå i en saglig tone, hvor der reflekteres og stilles spørgsmål i en ramme, der tåler nuancer.

Fysioterapeuten skal ikke blive personlig i sagen og ikke indklage den eventuelle modpart.

Hvis fysioterapeuten vælger at gå til pressen, så skal han holde sig til den faglige drøftelse i sagen og være professionel.

Det er Etisk Råds vurdering, at det er uhensigtsmæssigt at gå til pressen med sager, som får personlig karakter.

Ad.2.

Danske Fysioterapeuters hovedbestyrelse har besluttet, at Etisk Råd de kommende to år skal have særligt fokus på fysioterapeuters autorisation samt hvilken betydning autorisationen har for fysioterapeuters selvforståelse og identitet. Dette punkt vil fremadrettet være fast punkt på dagsorden.

Det skal løbende, på møderne i Rådet, drøftes hvorledes medlemmerne kan inddrages i fokus på autorisation og hvorledes Rådet kan gøre temaet levende og interessant.

En allerede iværksat aktivitet var den afholdte workshop om love og regler på Fagkongressen 2015, hvor Etisk Råds fokusområde blev præsenteret. Brian Errebo gav referat af workshoppen, hvor op mod 100 medlemmer deltog og hvor der var efterfølgende levende og spændende debat, som fortsatte efter workshoppen.

Det blev foreslået, at de sundhedsjuridiske emner, hvilke pligter og rettigheder har man som autoriseret fysioterapeut, bør fylde noget mere i uddannelsen. Aktuelt underviser Gurli Petersen på uddannelsen på Metropol, Hillerød og Odense i faglige og juridiske forpligtelser, herunder autorisationslov og journalføringspligt.

Det blev videre foreslået, at lederne skal have fokus på autorisationslov, pligter og ansvar. En adgang til lederne kunne være gennem Lederrådet. Etisk Råd har i 2010 udarbejdet notat om autorisationsret og ledelsesret. Dette notat skal adresseres til Lederrådet.

Etisk Råd foreslog, at der laves temaer målrettet ledere, tillidsrepræsentanter og andre medlemsgrupper, så emnet "ikke bliver til at komme uden om". Etisk Råd ønskede et afdækning af hvad man gør på området i Sverige og i Norge.

En sidste forslag var, at Etisk Råd sætter fokus på, at fysioterapeuter er diagnostikere.

Ad. 3

Etisk Råd har besluttet, at etiske emner skal præsenteres på en temadag.

Rådet drøftede, at -autorisation og ledelsesret, ansvar og pligter, etiske dilemmaer i patient-behandlerforholdet, hvilke muligheder udnytter vi ikke, hvordan anvender vi vores potentialer i højere grad, -hvilken bevidsthed, konkrete veje og perspektiver-, skal medlemmerne have fokus på, hvilke visioner har vi, hvad kunne være vores fag vokse til, hvilke dilemmaer oplever medlemmerne- Dette er alt sammen emner, som kan bringes op på et medlemsmøde. Det var imidlertid vurderingen, at mødet skal afprøves på et regionsmøde og ikke en landsdækkende temadag.

Formen skal være den faciliterede mødeform, hvor medlemmerne, forinden mødet, kan indsende relevante spørgsmål, som besvares af Etisk Råd på mødet.

Det blev besluttet, at sekretariatet til næste møde udarbejder en skabelon for et regionsmøde. Ved næste møde aftales en dato lige efter sommerferien, hvorefter mødeformen afprøves i en region.

Ad. 4

Der skal snarest udpeges et eksternt medlem til Etisk Råd.

Indstilling

Det indstilles,

at hovedbestyrelsen godkender Etisk Råds prioriterede liste af eksterne medlemmer.

Ad.5

Mødet blev positivt evalueret.

Det blev foreslået at invitere en gæst til kommende møde i Etisk Råd.

Jeanette Præstegaard, fysioterapeut, ph.d. og tidligere medlem af Danske Fysioterapeuters Ethiske Udvalg, inviteres til sammen med Etisk Råd at drøfte det positivistiske og det samfundssociologiske perspektiv i fysioterapi.